

Βρυξέλλες, 25 Ιανουαρίου 2021
(OR. en)

5263/21

CFSP/PESC 25
COPS 12
CLIMA 9
DEVGEN 5
ENV 24
ONU 7
RELEX 20
ENER 18

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: ST 5545/21

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την κλιματική και ενεργειακή
διπλωματία - Υλοποίηση της εξωτερικής διάστασης της Ευρωπαϊκής
Πράσινης Συμφωνίας

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την κλιματική και ενεργειακή διπλωματία — Υλοποίηση της εξωτερικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, τα οποία εγκρίθηκαν κατά την 3784η σύνοδο του Συμβουλίου στις 25 Ιανουαρίου 2021.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ

ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

1. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί υπαρξιακή απειλή για την ανθρωπότητα. Οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου εξακολουθούν να βρίσκονται σε μη βιώσιμη τροχιά παρά τις βραχυπρόθεσμες μειώσεις των εκπομπών λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Η παγκόσμια δράση για το κλίμα εξακολουθεί να υπολείπεται όσων απαιτούνται για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων της συμφωνίας των Παρισίων και, συνακόλουθα, της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ΕΕ επιδεικνύει ηγετικό ρόλο και αποτελεί παράδειγμα: με οδηγό την επιστήμη, ενέτεινε τις δεσμεύσεις της σε εσωτερικό επίπεδο, εγκρίνοντας το στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 και ενισχύοντας το βραχυπρόθεσμο στόχο της για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, και, συνακόλουθα, την εθνικά καθορισμένη συνεισφορά (ΕΚΣ) της ΕΕ κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990. Η ΕΕ θα υλοποιήσει τους φιλόδοξους στόχους της μέσω της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Ωστόσο, δεδομένου ότι η ΕΕ αντιπροσωπεύει ένα μερίδιο παγκόσμιων εκπομπών της τάξης του 8 %, το οποίο βαίνει μειούμενο, μια φιλόδοξη εσωτερική πολιτική δεν θα είναι αρκετή. Το Συμβούλιο απευθύνει έκκληση για επείγουσα, συλλογική και αποφασιστική παγκόσμια δράση για τη συγκράτηση της αύξησης της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας αρκετά κάτω από τους 2°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα, και τη συνέχιση των προσπαθειών να περιοριστεί η αύξηση της θερμοκρασίας σε 1,5°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα, ως αναγνώριση της κλιματικής κατάστασης έκτακτης ανάγκης, και καλεί τον Ύπατο Εκπρόσωπο και την Επιτροπή να ενισχύσουν, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, την κλιματική και ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ προς επίτευξη της παγκόσμιας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, διασφαλίζοντας παράλληλα την ανθεκτικότητα και την ανταγωνιστικότητα της ίδιας της ΕΕ σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφάλειας και γεωπολιτικό περιβάλλον.

2. Η συμφωνία των Παρισίων παρέχει το απαραίτητο πολυμερές πλαίσιο που διέπει την παγκόσμια δράση για το κλίμα. Η ΕΕ καλεί όλα τα μέρη να ενισχύσουν τη φιλοδοξία και να αυξήσουν τη σαφήνεια, τη διαφάνεια και την κατανόηση των οικείων ΕΚΣ καθώς και να κοινοποιήσουν μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών εκπομπών αρκετά πριν από την 26η διάσκεψη των μερών (COP26) που θα πραγματοποιηθεί το Νοέμβριο του 2021 στη Γλασκόβη.
3. Η ΕΕ χαιρετίζει τις πρόσφατες δεσμεύσεις για κλιματική ουδετερότητα μέχρι τα μέσα του αιώνα και για ουδέτερο ισοζύγιο διοξειδίου του άνθρακα, ιδίως από τις μεγάλες οικονομίες, καθώς και τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν κατά την πρόσφατη σύνοδο κορυφής του 2020 για την κλιματική φιλοδοξία, την οποία διοργάνωσαν τα Ηνωμένα Έθνη, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, σε συνεργασία με την Ιταλία και τη Χιλή. Η ΕΕ καλεί όλες τις χώρες να αναπτύξουν φιλόδοξες και λεπτομερείς βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες διαδικασίες, στόχους και πολιτικές που θα ευθυγραμμίζονται με τους μακροπρόθεσμους στόχους τους ως μέσο προβολής σαφών μηνυμάτων στους πολίτες, τους πολιτικούς παράγοντες και τις επιχειρήσεις. Η ΕΕ παροτρύνει όλες τις χώρες να ευθυγραμμίσουν επίσης τις στρατηγικές τους για την προώθηση του εμπορίου, τη χρηματοδότηση, τη βοήθεια και τις ξένες επενδύσεις με τις εσωτερικές δεσμεύσεις τους για το κλίμα και με τις δεσμεύσεις της συμφωνίας των Παρισίων, και να θεσπίσουν βιώσιμες και ευαίσθητες στην κλιματική αλλαγή πολιτικές οικονομικής ανάκαμψης από την κρίση COVID-19, ως ένα σημαντικό στοιχείο μιας στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη και άμεσων επενδύσεων σε μια ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση. Η ΕΕ θα υποστηρίξει την εφαρμογή μακροπρόθεσμων στρατηγικών και ΕΚΣ και χαιρετίζει το έργο σχετικών πρωτοβουλιών, όπως η εταιρική σχέση για ΕΚΣ. Η ΕΕ θα εργαστεί, κατά προτεραιότητα, με τις οικονομίες της G20 εκτός ΕΕ και άλλες μεγάλες οικονομίες για τις προσπάθειες μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και είναι έτοιμη να ενώσει τις δυνάμεις της σε υψηλού επιπέδου συμμαχίες και εταιρικές σχέσεις υψηλών φιλοδοξιών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ τονίζει την ανάγκη επικύρωσης της συμφωνίας των Παρισίων από όλους όσοι δεν το έχουν ακόμη πράξει και επικροτεί το γεγονός ότι η νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ προσχώρησε εκ νέου στη συμφωνία των Παρισίων και ανήγγειλε την πρόθεσή της να εκπονήσει επικαιροποιημένη φιλόδοξη ΕΚΣ προς την κατεύθυνση της επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας, ενώ προσβλέπει στην επανενεργοποίηση του Συμβουλίου Ενέργειας ΕΕ-ΗΠΑ με μεγαλύτερη έμφαση στην ενεργειακή μετάβαση και τη δράση για το κλίμα.

4. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας βιοποικιλότητας και δασικών εκτάσεων, συνιστούν απειλή για τη διεθνή σταθερότητα και ασφάλεια, καθώς ενισχύουν τους κινδύνους καταστροφών και τις πιέσεις στα οικοσυστήματα, θέτουν προκλήσεις για την επισιτιστική και υδατική ασφάλεια, προκαλούν τοπικές και περιφερειακές συγκρούσεις, ενώ παράλληλα επιδεινώνουν τον κίνδυνο εκτοπισμού πληθυσμών, επενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο ως σημαντικός παράγοντας αύξησης των ανθρωπιστικών αναγκών και απειλώντας την ουσιαστική απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η προσαρμογή και η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος αποτελούν ζήτημα προτεραιότητας και, σε ορισμένες περιπτώσεις, επιβίωσης, ιδίως για τις ασταθείς και ευάλωτες κοινότητες και χώρες, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, επιδιώκοντας να περιορίσει και να διαχειριστεί τον κίνδυνο περαιτέρω απώλειας και υποβάθμισης μέσω υποστήριξης της πολιτικής, χρηματοδότησης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, προωθώντας, μεταξύ άλλων, λύσεις βασισμένες στη φύση. Η ΕΕ χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σύνοδο κορυφής του 2021 για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή που πρόκειται να διοργανώσουν οι Κάτω Χώρες. Η εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ και των κρατών μελών θα εξετάζει συστηματικά κλιματικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες και κινδύνους και θα συνεργάζεται με τους εταίρους, συμπεριλαμβανομένου του ΟΗΕ, για την ανάπτυξη μέτρων πρόληψης των συγκρούσεων, όπως συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και στήριξη σχετικών διεθνών μέσων, όπως το πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει την ανάγκη να ενισχυθούν και να συνεκτιμηθούν οι εργασίες όσον αφορά τη σύνδεση μεταξύ κλίματος και ασφάλειας, ιδίως προς υποστήριξη των δραστηριοτήτων του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με περιφερειακούς οργανισμούς και στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ, και δη με τη νεοσύστατη άτυπη ομάδα εμπειρογνομόνων των κρατών μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για το κλίμα και την ασφάλεια, της οποίας συμπροεδρεύει κατά τη διάρκεια του 2021 η Ιρλανδία, με βάση την ειδική συζήτηση του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ του Ιουλίου 2020 και το Μηχανισμό Κλιματικής Ασφάλειας, συμπεριλαμβάνοντας παράλληλα το ζήτημα, κατά περίπτωση, στις αποφάσεις του.

5. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη σημασία που έχουν τα περιβαλλοντικά ζητήματα και η κλιματική αλλαγή για την ασφάλεια και την άμυνα και χαιρετίζει το Χάρτη πορείας για την κλιματική αλλαγή και την άμυνα: Δράσεις της ΕΕ για τη σχέση μεταξύ κλιματικής αλλαγής και άμυνας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας, που συμβάλλουν στην ευρύτερη σύνδεση μεταξύ κλίματος και ασφάλειας. Ενώ διατηρεί την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα ως κατευθυντήρια αρχή, το Συμβούλιο καλεί τις αρμόδιες υπηρεσίες να προωθήσουν, προς υποστήριξη των κρατών μελών και σε στενή συνεργασία με αυτά, τις δράσεις που προσδιορίζονται στο χάρτη πορείας στους βασικούς τομείς που αφορούν την επιχειρησιακή διάσταση, την ανάπτυξη μη στρατιωτικών και στρατιωτικών δυνατοτήτων καθώς και την πολυμερή προσέγγιση και τις εταιρικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης των τεχνολογικών προκλήσεων καθώς και της πρόληψης δημιουργίας και της ανακύκλωσης αποβλήτων. Πρέπει να διερευνηθούν ευκαιρίες για στενότερη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και πολυμερείς εταιρικές σχέσεις, όπως το σύστημα των ΗΕ, το ΝΑΤΟ, ο ΟΑΣΕ και η Αφρικανική Ένωση, καθώς και με χώρες εταίρους, σε συμφωνία με το ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο και με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ.
6. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επιβεβαιώνουν τη συνεχή δέσμευσή τους για περαιτέρω κλιμάκωση της κινητοποίησης διεθνούς χρηματοδότησης για το κλίμα στο πλαίσιο του συλλογικού στόχου των ανεπτυγμένων χωρών να κινητοποιήσουν από κοινού 100 δισ. δολάρια ΗΠΑ ετησίως από το 2020 και έως το 2025. Το Συμβούλιο σημειώνει, στο πλαίσιο αυτό, ότι η ΕΕ αποτελεί ήδη το μεγαλύτερο χορηγό δημόσιας χρηματοδότησης για το κλίμα, έχοντας συνεισφέρει 23,2 δισ. ευρώ το 2019 με διπλασιασμό του ποσού από το 2013, ενώ εξακολουθεί να διαθέτει αυξημένο και σημαντικό μερίδιο των εξωτερικών χρηματοδοτικών μέσων της σε τομείς σχετικούς με τη δράση για το κλίμα, ιδίως μέσω του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παροτρύνουν όλες τις ανεπτυγμένες χώρες καθώς και άλλα μέρη που είναι σε θέση να το πράξουν, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών και αναπτυξιακών τραπεζών, να αυξήσουν τις οικείες συνεισφορές τους, υπογραμμίζοντας τη σημασία της αυξημένης χρηματοδότησης για την προσαρμογή καθώς και της διαφάνειας κατά την εφαρμογή και τη συνεχή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της παρεχόμενης χρηματοδότησης. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΕΕ σημειώνει τη δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζουν πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες θα χρειαστεί να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους στην κλιματική αλλαγή, ενώ παράλληλα αγωνίζονται να εξυπηρετήσουν το χρέος τους.

7. Το Συμβούλιο σημειώνει τον ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο που έχουν οι βιώσιμες χρηματοπιστωτικές πρακτικές για την ώθηση της οικονομικής και ενεργειακής μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Η ΕΕ θα υποστηρίξει την παγκόσμια υιοθέτηση των πρακτικών αυτών και θα προωθήσει τη συνοχή με την ταξινόμηση της ΕΕ για βιώσιμες δραστηριότητες, ιδίως μέσω της διεθνούς πλατφόρμας για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, προκειμένου να αποφευχθούν οι εγκλωβισμοί σε μη βιώσιμες τεχνολογίες και μη αξιοποιήσιμα στοιχεία ενεργητικού, ενώ επικροτεί σχετικές πρωτοβουλίες, όπως ο συνασπισμός των υπουργών Οικονομικών για την κλιματική δράση. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενθαρρύνουν την ευθυγράμμιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών τραπεζών, με τους στόχους της συμφωνίας των Παρισίων, με βάση το παράδειγμα της πολιτικής δανειοδότησης στον τομέα της ενέργειας και του χάρτη πορείας για το κλίμα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, προκειμένου να δοθεί στήριξη στις χώρες για την επίτευξη της πράσινης ανάκαμψης, και με κινητοποίηση βιώσιμων ιδιωτικών επενδύσεων. Η ΕΕ ενθαρρύνει επίσης τα συστήματα χρηματοδότησης των εξαγωγών που υλοποιούν εταίροι να συμβάλουν στη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα.
8. Το Συμβούλιο προσβλέπει σε πρόταση της Επιτροπής για μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα προκειμένου να διασφαλιστεί η περιβαλλοντική ακεραιότητα των πολιτικών της ΕΕ και να αποφευχθεί η διαρροή άνθρακα κατά τρόπο συμβατό με τον ΠΟΕ. Η ΕΕ σημειώνει την αξία της ανάπτυξης εθνικών και διεθνών αγορών διοξειδίου του άνθρακα, ως εργαλείου για την οικονομικά αποδοτική μείωση των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
9. Η μετάβαση του ενεργειακού τομέα, που ευθύνεται για πάνω από τα δύο τρίτα των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, βρίσκεται στο επίκεντρο της πορείας προς την κλιματική ουδετερότητα. Η ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ θα έχει ως πρωταρχικό της στόχο την επιτάχυνση της παγκόσμιας ενεργειακής μετάβασης, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζει την οικονομική προσιτότητα, θα διαφυλάσσει το περιβάλλον και θα υλοποιεί τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. Για το σκοπό αυτόν, δεδομένης της ανάγκης για ταχεία μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα, η ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ θα προωθήσει την ενεργειακή απόδοση, την ανάπτυξη ασφαλών και βιώσιμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την αυξημένη χρήση και ενοποίηση του συστήματος - μεταξύ άλλων μέσω αυξημένων διασυνδέσεων - παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα για το περιβάλλον, την πυρηνική ασφάλεια και τη διαφάνεια. Το Συμβούλιο ζητεί επίσης την περαιτέρω εμβάθυνση της διεθνούς συνεργασίας για το υδρογόνο, προκειμένου να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την παραγωγή και την εισαγωγή ιδίως ανανεώσιμου υδρογόνου.

10. Η ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ θα αποθαρρύνει κάθε περαιτέρω επένδυση σε έργα ενεργειακής υποδομής που βασίζονται σε ορυκτά καύσιμα σε τρίτες χώρες, εκτός εάν συνάδουν πλήρως με μια φιλόδοξη, σαφώς καθορισμένη πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα με βάση τους μακροπρόθεσμους στόχους της συμφωνίας των Παρισίων και τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα. Η ΕΕ απευθύνει έκκληση για παγκόσμια σταδιακή κατάργηση των περιβαλλοντικά επιζήμιων επιδοτήσεων για ορυκτά καύσιμα σε ένα σαφές χρονοδιάγραμμα, τονίζοντας την ανάγκη για τεχνολογική καινοτομία και ανάπτυξη και για αποφασιστικό και δίκαιο παγκόσμιο μετασχηματισμό προς την κλιματική ουδετερότητα, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής κατάργησης της παραγωγής ενέργειας με καύση άνθρακα χωρίς δέσμευση και αποθήκευση και - ως πρώτου βήματος - του άμεσου τερματισμού κάθε χρηματοδότησης νέων υποδομών άνθρακα σε τρίτες χώρες. Η ΕΕ θα συμβάλει στην ανάπτυξη διεθνών πρωτοβουλιών, τις οποίες και θα υποστηρίξει, για την επίτευξη και την ανάδειξη των οικονομικών ευκαιριών μιας δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα χωρίς την καύση άνθρακα, συμμετέχοντας ιδίως στην εκστρατεία για την ενεργειακή μετάβαση της Προεδρίας της COP 26 και διερευνώντας τις δυνατότητες για περαιτέρω συζητήσεις υψηλού επιπέδου ενόψει των επικείμενων παγκόσμιων συνόδων κορυφής. Η ΕΕ θα στηρίζει τις διεθνείς προσπάθειες για τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον και στα αέρια του θερμοκηπίου από τις υφιστάμενες υποδομές ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένων των εκπομπών εκτός CO₂, όπως η αιθάλη. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη να μετριαστεί ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της Αρκτικής, η οποία έχει πληγεί ιδιαίτερα. Επιπλέον, η ΕΕ θα επιδιώξει, κατά προτεραιότητα, διεθνείς πρωτοβουλίες για τη μείωση των εκπομπών μεθανίου, σύμφωνα με την πρόσφατη στρατηγική της Επιτροπής για το μεθάνιο, αξιοποιώντας τις μοναδικές ικανότητες διαστημικής παρατήρησης της ΕΕ, εστιάζοντας σε διεθνείς εταιρικές σχέσεις και ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή στο Διεθνές Παρατηρητήριο για τις εκπομπές μεθανίου προκειμένου να ενισχυθεί η παγκόσμια μέτρηση, υποβολή εκθέσεων και επαλήθευση.

11. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η ενεργειακή μετάβαση, η οποία θα συνεχιστεί με τον απαιτούμενο ρυθμό, θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στις κοινωνίες, τις οικονομίες και τη γεωπολιτική σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταβάλλοντας τα υφιστάμενα οικονομικά και εμπορικά πρότυπα. Ενώ η μετάβαση αποτελεί ευκαιρία για τη στροφή προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και, τελικά, θα ωφελήσει όλες τις χώρες, θα μπορούσε - μεσοπρόθεσμα - να έχει αρνητικές επιπτώσεις σε ορισμένες χώρες, ιδίως σε εκείνες που εξαρτώνται από την εξαγωγή ορυκτών καυσίμων, μεταξύ άλλων και στην ευρύτερη γειτονία της ΕΕ. Η εξωτερική πολιτική και η εξωτερική δράση της ΕΕ και των κρατών μελών θα πρέπει να προβλέπουν τις εν λόγω προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας και της γεωπολιτικής, προωθώντας και υποστηρίζοντας την ανάπτυξη κοινωνικά δίκαιων σχεδίων οικονομικής και ενεργειακής διαφοροποίησης και παρέχοντας, όπου είναι αναγκαίο, στοχευμένη στήριξη στους πλέον πληγέντες προκειμένου να στηρίξουν το μετασχηματισμό των οικονομιών τους. Η ΕΕ θα μοιραστεί την εμπειρία της από την επιδίωξη μιας κοινωνικά δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς ενεργειακής μετάβασης, χωρίς να αφήνει κανέναν στο περιθώριο, μεταξύ άλλων μέσω εργαλείων, όπως η Πρωτοβουλία για τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα που βρίσκονται σε μετάβαση, η οποία στηρίζει τις κοινότητες που θίγονται από την απεξάρτηση από τον άνθρακα, και ο Μηχανισμός δίκαιης μετάβασης.

12. Η ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διατήρηση και την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας και ανθεκτικότητας της ΕΕ και των εταίρων μας. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η φύση της ενεργειακής ασφάλειας εξελίσσεται από τη διατύπωση ανησυχιών σχετικά με την πρόσβαση σε ορυκτά καύσιμα σε προσιτές τιμές που προέρχονται από ασταθείς αγορές, προς τη διατύπωση της ανάγκης να διασφαλιστεί η πρόσβαση στις κρίσιμες πρώτες ύλες και τεχνολογίες που είναι αναγκαίες για την ενεργειακή μετάβαση, αποφεύγοντας παράλληλα νέες εξαρτήσεις καθώς και εξασφαλίζοντας ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού, κυβερνοασφάλεια και την προστασία και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή όλων των υποδομών, και ιδίως των υποδομών ζωτικής σημασίας. Στην πορεία προς ένα κλιματικά ουδέτερο κόσμο, η ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ θα επιδιώξει την ενεργειακή ασφάλεια και ανθεκτικότητα με την προώθηση ανοικτών, διαφανών, καλά ρυθμιζόμενων, ρευστών και βασιζόμενων σε κανόνες παγκόσμιων αγορών που θα εξασφαλίζουν ποικιλία προμηθευτών και πηγών και θα προωθούν τη χρήση του ευρώ στο εμπόριο ενέργειας. Για τους λόγους αυτούς, το Συμβούλιο υπενθύμισε ότι, στα συμπεράσματά του της 1ης και 2ας Οκτωβρίου 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι: «η πράσινη μετάβαση και ο ψηφιακός μετασχηματισμός, σε συνδυασμό με μια ισχυρή και βαθιά ενιαία αγορά, θα προωθήσουν νέες μορφές ανάπτυξης, θα προωθήσουν τη συνοχή και τη σύγκλιση και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητα της ΕΕ. Η επίτευξη στρατηγικής αυτονομίας με παράλληλη διατήρηση μιας ανοικτής οικονομίας αποτελεί βασικό στόχο της Ένωσης». Επιπλέον, στα συμπεράσματά του της 16ης Νοεμβρίου 2020, με τίτλο «Ανάκαμψη που προωθεί τη μετάβαση προς μια πιο δυναμική, ανθεκτική και ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία», το Συμβούλιο υπενθύμισε ότι στο στόχο αυτόν περιλαμβάνεται ο εντοπισμός και η μείωση των στρατηγικών εξαρτήσεων καθώς και η αύξηση της ανθεκτικότητας στα πλέον ευαίσθητα βιομηχανικά οικοσυστήματα και σε συγκεκριμένους τομείς όπως, μεταξύ άλλων, η ενέργεια. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα ενισχύσει την ικανότητά της να συνεργάζεται με εταίρους προκειμένου να διασφαλίσει τις αξίες και τα συμφέροντά της. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει επίσης τη σημασία της πυρηνικής ασφάλειας και την εν εξελίξει έρευνα της Επιτροπής σχετικά με πιθανά μέτρα που εμποδίζουν τις εμπορικές δραστηριότητες εισαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από πυρηνικές εγκαταστάσεις τρίτων χωρών που δεν πληρούν τα αναγνωρισμένα από την ΕΕ επίπεδα ασφάλειας.

13. Η ΕΕ θα διασφαλίσει ότι η εμπορική πολιτική της και οι εμπορικές συμφωνίες της συμβαδίζουν με τις φιλοδοξίες της για το κλίμα. Το Συμβούλιο έχει επίγνωση ότι η Επιτροπή πρότεινε, με την ανακοίνωση του Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, να καταστεί η συμφωνία των Παρισίων ένα ουσιαστικό στοιχείο όλων των μελλοντικών συνολικών εμπορικών συμφωνιών. Το Συμβούλιο χαιρετίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο του ΠΟΕ να διασφαλίσει ότι οι πολυμερείς εμπορικοί κανόνες στηρίζουν την παγκόσμια μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική οικονομία. Η ΕΕ θα επιδιώξει να εξασφαλίσει ανόθευτο εμπόριο και επενδύσεις για τις επιχειρήσεις της ΕΕ σε τρίτες χώρες, ισότιμους όρους ανταγωνισμού και δίκαιη πρόσβαση σε πόρους και πράσινες τεχνολογίες, επισημαίνοντας το σημαντικό ρόλο των βιομηχανικών συμμαχιών. Προκειμένου να διασφαλιστεί η υπεροχή της ΕΕ στον τομέα της πράσινης τεχνολογίας, η εξωτερική δράση της ΕΕ θα επιδιώξει διμερείς στρατηγικές ερευνητικές συμπράξεις με πρωτοπόρους της τεχνολογίας και συνεργασία μέσω παγκόσμιων φόρουμ, όπως η αποστολή «Καινοτομία» και η υπουργική διάσκεψη για την καθαρή ενέργεια, στηρίζοντας παράλληλα την υιοθέτηση των ενεργειακών προτύπων της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο.

14. Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα και τις επιλογές που έχει στη διάθεσή της για να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της, συμπεριλαμβανομένων της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων των κρατών μελών να αναπτύξουν τους φυσικούς πόρους τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, και για να διαφυλάξει την ικανότητα της ΕΕ και των κρατών μελών να λαμβάνουν κυρίαρχες αποφάσεις επί της ενεργειακής πολιτικής, απορρίπτοντας τις παρεμβάσεις τρίτων χωρών και τον οικονομικό εξαναγκασμό, ενώ παράλληλα θα στοχεύσει στην επίτευξη μιας πιο αποτελεσματικής και συντονισμένης χρήσης των περιοριστικών μέτρων. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις στις ενεργειακές υποδομές της ΕΕ πρέπει να σέβονται την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και δεν θα πρέπει να υπονομεύουν την ασφάλεια και τα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ καθώς και τους στόχους της δράσης της για το κλίμα. Η διπλωματία της ΕΕ θα εντείνει τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση των εκστρατειών παραπληροφόρησης κατά της ενεργειακής μετάβασης, τόσο εντός της ΕΕ όσο και παγκοσμίως. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να στηρίζουν την υιοθέτηση του κεκτημένου, των κανόνων και των προτύπων της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας, καθώς και την περαιτέρω ολοκλήρωση και διασυνδεσιμότητα της αγοράς ενέργειας σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ιδίως στο πλαίσιο της Γειτονίας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ανατολικής Μεσογείου. Η ΕΕ θα στηρίζει τις φιλοδοξίες και τις προσπάθειες των χωρών της Νότιας Γειτονίας, των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών, κλιματικών και ενεργειακών προκλήσεων. Το Συμβούλιο χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, την κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Πολιτική για την Ανατολική Εταιρική Σχέση μετά το 2020» και τη δήλωση σχετικά με το πράσινο θεματολόγιο για τα Δυτικά Βαλκάνια, ενώ προσβλέπει στην επικείμενη ανακοίνωση για μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τη Νότια Γειτονία, σύμφωνα με τη διεθνή διάσταση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Το Συμβούλιο τονίζει επίσης τη σημασία της ολοκλήρωσης της διαδικασίας τροποποίησης της Συνθήκης για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας το συντομότερο δυνατό.

15. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία των αποτελεσματικών πολυμερών δομών και μηχανισμών διακυβέρνησης που στηρίζουν την κλιματική και ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ και σημειώνει τον ηγετικό ρόλο των G7 και G20, χαιρετίζοντας τα σχέδια του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιταλίας - επίσης ως συνδιοργανωτών της COP 26 - να καταστήσουν τη δράση για το κλίμα και την ενεργειακή μετάβαση κεντρικά θέματα των προεδριών τους. Το Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη για φιλόδοξα συμπεράσματα στην κοινή υπουργική σύνοδο της G20 για το κλίμα και την ενέργεια ως συμβολή στη σύνοδο κορυφής των ηγετών της G20 τον Οκτώβριο του 2021 στη Ρώμη. Η ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ θα στηρίξει τις διαδικασίες μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού των διεθνών οργανισμών, φορέων και πρωτοβουλιών στον τομέα της ενέργειας με σκοπό την προώθηση μιας παγκόσμιας ενεργειακής μετάβασης χωρίς αποκλεισμούς, σύμφωνα με τους στόχους της συμφωνίας των Παρισίων, τονίζοντας ιδίως την επείγουσα ανάγκη για πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για τον εκσυγχρονισμό της Συνθήκης για το Χάρτη Ενέργειας. Η ΕΕ θα εντείνει τις προσπάθειες για να εξασφαλίσει επαρκή εκπροσώπηση της ΕΕ στα όργανα λήψης αποφάσεων των εν λόγω πολυμερών οργανισμών, θα επιδιώξει να μειώσει τον κατακερματισμό των προσεγγίσεων και θα στηρίξει τις προσκλήσεις για αναλύσεις και σενάρια ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων της κλιματικής ουδετερότητας. Η ΕΕ χαιρετίζει την έγκαιρη πρωτοβουλία της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ για τη διεξαγωγή διαλόγου υψηλού επιπέδου για την ενέργεια σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων κατά τη διάρκεια του Σεπτεμβρίου 2021.
16. Η καθολική πρόσβαση σε ασφαλή, προστατευμένη, βιώσιμη και οικονομικά προσιτή ενέργεια παραμένει θεμελιώδους σημασίας για την εξάλειψη της φτώχειας και είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της Ατζέντας του 2030. Η ΕΕ θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει την ενεργειακή φτώχεια, αξιοποιώντας, όπου είναι δυνατό, την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη», σύμφωνα με τους στόχους για το κλίμα και την ενεργειακή μετάβαση και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που καθορίζονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενέργεια και την ανάπτυξη (2018). Ως δράση προτεραιότητας, η ΕΕ θα συνεργαστεί με τους αφρικανούς εταίρους σύμφωνα με την κοινή ανακοίνωση «Προς μια ολοκληρωμένη στρατηγική με την Αφρική» και θα αναπτύξει μια στρατηγική και συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά την ενεργειακή εταιρική σχέση με την Αφρική, δρομολογώντας, αφενός, μια πρωτοβουλία Αφρικανικής Ένωσης-ΕΕ για την πράσινη ενέργεια, η οποία θα πρέπει να στηρίξει τη φιλοδοξία της Αφρικής όσον αφορά την καθολική πρόσβαση στη βιώσιμη ενέργεια· καθώς και, αφετέρου, την πρωτοβουλία «NaturAfrica» για την προώθηση της διατήρησης της φύσης, την ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης και την αντιμετώπιση της παράνομης εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και της απώλειας βιοποικιλότητας στην Αφρική. Η ΕΕ θα συμβάλει επίσης στην επιτάχυνση της υλοποίησης του Μεγάλου Πράσινου Τείχους.

17. Η συνεκτική επιδίωξη των στόχων εξωτερικής πολιτικής σε όλα τα σχετικά τομεακά πεδία είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Το Συμβούλιο σημειώνει, ειδικότερα, τους εγγενείς δεσμούς μεταξύ της διεθνούς δράσης για το κλίμα και της περιβαλλοντικής δράσης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η εξόρυξη και η επεξεργασία παγκόσμιων πόρων, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας, ευθύνονται για το ήμισυ των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για πάνω από το 90 % της απώλειας βιοποικιλότητας, το Συμβούλιο ζητεί να καταβληθούν νέες προσπάθειες για τον περιορισμό των εκπομπών σε αυτούς τους τομείς μέσω πολιτικής ή καινοτομίας σύμφωνα με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Η ΕΕ ζητεί επίσης ένα φιλόδοξο παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα μετά το 2020, με στόχο την ανάσχεση και την αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, ως αποτέλεσμα της 15ης διάσκεψης των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα. Το Συμβούλιο σημειώνει ειδικότερα ότι η κλιματική αλλαγή, η υποβάθμιση των ωκεανών και των γλυκών υδάτων, η αποψίλωση των δασών και η απώλεια βιοποικιλότητας συνδέονται στενά μεταξύ τους. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα αντιμετωπίσουν τα ζητήματα αυτά επειγόντως, ενώ υπενθυμίζουν την ανάγκη για στενότερη συνεργασία και συνέργειες σε ζητήματα που αφορούν τη βιοποικιλότητα, τους ωκεανούς και το κλίμα μεταξύ των σχετικών πρωτοβουλιών και συμβάσεων του ΟΗΕ και με άλλες διεθνείς και περιφερειακές διαδικασίες. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τις προκλήσεις που σχετίζονται με τα ύδατα, συμπεριλαμβανομένων των συνεργειών μεταξύ της διπλωματίας στον τομέα του κλίματος, της ενέργειας και των υδάτων. Το Συμβούλιο χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής για μια παγκόσμια συμμαχία για την κυκλική οικονομία και την αποδοτική χρήση των πόρων, η οποία θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων και στην αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας.
18. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα εφαρμόσουν τα παρόντα συμπεράσματα συνεχίζοντας να ακολουθούν εξατομικευμένες προσεγγίσεις σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη διπλωματία στον τομέα του κλίματος (2020). Επιπλέον, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τον Ύπατο Εκπρόσωπο να εκπονήσουν, έως το τέλος του 2021, νέα στρατηγική για τη διεθνή ενεργειακή δέσμευση, σύμφωνα με τους προαναφερθέντες στόχους και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες συγκεκριμένων περιφερειών και χωρών, προωθώντας παράλληλα ενεργειακές εταιρικές σχέσεις και αναπτύσσοντας την περιφερειακή ενεργειακή συνεργασία, ιδίως στις χώρες της Γειτονίας της ΕΕ.

19. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την αποτελεσματική ενσωμάτωση της δράσης για το κλίμα ως πρωταρχικού ζητήματος σε σειρά διμερών και πολυμερών δηλώσεων κατά τη διάρκεια του 2020, όπως το πρόσφατο κοινό ανακοινωθέν της άτυπης υπουργικής συνόδου ΕΕ-Λατινικής Αμερικής / Καραϊβικής. Η ΕΕ θα εργαστεί συλλογικά για να συνεχίσει να υλοποιεί τη δράση για το κλίμα και την ενεργειακή μετάβαση, παράλληλα με την πράσινη ανάκαμψη από την πανδημία COVID-19, ως κοινό στόχο στο σύνολο της διεθνούς ατζέντας για το 2021, μεταξύ άλλων μέσω πολυμερούς δέσμευσης και των συνεδριάσεων των αναπτυξιακών τραπεζών και των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, κατά τρόπο που θα στηρίζει την επιτυχή έκβαση της προπαρασκευαστικής εκδήλωσης ενόψει της COP 26 που θα πραγματοποιηθεί το Σεπτέμβριο του 2021 στο Μιλάνο, με σκοπό την όσο το δυνατό πιο φιλόδοξη ολοκλήρωση της COP 26. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να θέτει τη δράση για το κλίμα και την ενεργειακή μετάβαση στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης στις διμερείς επαφές της με τρίτες χώρες, με ιδιαίτερη έμφαση στις χώρες της Γειτονίας της ΕΕ, καθώς και με παραγωγούς και προμηθευτές ορυκτών καυσίμων. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να ενσωματώνονται συστηματικά στη δράση για το κλίμα και στην ενεργειακή διπλωματία. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να υποστηρίζει, να προωθεί και να προστατεύει την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών. Υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της ενίσχυσης της φωνής και της συμμετοχής των νέων γενεών στις πολιτικές και τις πρακτικές που σχετίζονται με το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον, χαιρετίζοντας την εκδήλωση «YouthforClimate: driving ambition» που θα φιλοξενηθεί από την Ιταλία το Σεπτέμβριο του 2021.
20. Το Συμβούλιο καλεί τον Ύπατο Εκπρόσωπο και την Επιτροπή να ενισχύσουν περαιτέρω την εξωτερική διάσταση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, να καταστήσουν διαθέσιμες τις κατάλληλες ικανότητες και να ενισχύσουν - από κοινού με τα κράτη μέλη - το συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών μέσω, μεταξύ άλλων, του δικτύου πράσινης διπλωματίας της ΕΕ και της ομάδας εμπειρογνομόνων για την ενεργειακή διπλωματία. Ενόψει της COP 26, οι αντιπροσωπίες της ΕΕ και οι πρεσβείες των κρατών μελών θα αυξήσουν τις δραστηριότητες ενημέρωσης και συνεργασίας στο πλαίσιο μιας προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», προβάλλοντας περαιτέρω τη δέσμευση και τον ηγετικό ρόλο της ΕΕ στον τομέα αυτό. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει τη σημασία του τακτικού απολογισμού και της υποβολής εκθέσεων στον τομέα της κλιματικής και ενεργειακής διπλωματίας, με την επισήμανση των αποτελεσμάτων και των συγκεκριμένων πρωτοβουλιών, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του κανονισμού για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της δράσης για το κλίμα.
21. Το Συμβούλιο θα επανέλθει στο θέμα της κλιματικής διπλωματίας πριν από τη σύνοδο της COP 26.